

Rol en toekomst Vriendenstichting

Eind juli gaven de bestuursleden van de Vriendenstichting aan hun functie neer te willen leggen. Tijdens de RAZU bestuursvergadering van 14 augustus jl. is dit besluit besproken. Het RAZU bestuur heeft daar uitgesproken tijdens de bestuursvergadering van 29 november van gedachten te willen wisselen over de toegevoegde waarde en toekomstige rol van de Vriendenstichting.

Te bespreken:

1. Ziet het bestuur een toekomstige rol voor de Vriendenstichting?
2. Zo ja, welk voorgesteld scenario en welke inzet van directeur RAZU (en medewerkers RAZU) past het beste bij deze rol?
3. Hoe verhoudt deze inzet van directeur RAZU (en medewerkers RAZU) voor de Vriendenstichting zich tot de kaders die zijn meegegeven voor de komende jaren (= sobere bedrijfsvoering, focus op wettelijke taken). Of anders geformuleerd: de directeur heeft haar handjes meer dan vol aan de reguliere taken en tijdelijke projecten.

Toelichting

Achtergrond

De Vriendenstichting is in maart 2010 opgericht met als doelstelling:

- het verlenen van steun aan het RAZU (destijds RHCZOU) = *steunfunctie*
- het bevorderen en verspreiden van kennis over het RAZU en de collectie van het RAZU = *platformfunctie*

In de eerste jaren na de oprichting heeft de Vriendenstichting zich gericht op het verwerven van fondsen voor de restauratie van archieven die bij de archiefcalamiteit van oktober 2002 beschadigd geraakt waren. De restauratie van deze archieven was in 2017 afgerond. Naast het werven van fondsen voor restauratie heeft de Vriendenstichting samen met het RAZU in de jaren 2015-2018 incidenteel een cultuurhistorische activiteit georganiseerd.

In 2018/2019 bleek er geen overeenstemming binnen het Vriendenbestuur en tussen Vriendenbestuur en directeur RAZU te bestaan over een nieuwe koers van de Vriendenstichting. Het toenmalige Vriendenbestuur is daarom teruggetreden. In overleg met het RAZU-bestuur heeft de directeur nieuwe bestuursleden gezocht. Dit nieuwe Vriendenbestuur is juni 2021 voor het eerst bijeengeweeest.

In de twee jaar daarna hebben Vriendenbestuur en (nieuw aangestelde) directeur RAZU gezocht naar een passende, nieuwe rol voor de Vriendenstichting. Deze leek begin 2023 vorm te krijgen en resulteerde in een nieuw beleidsplan voor de Vriendenstichting. In april 2023 volgde een kennismaking tussen bestuursleden van de Vriendenstichting en het bestuur van het RAZU. Eind juli gaf het Vriendenbestuur onverwacht aan te willen terugtreden. De bestuursleden gaven aan dat zij vinden dat zij de afgelopen jaren weinig hebben kunnen doen en dat zij twijfelen aan de meerwaarde van een Vriendenstichting voor het RAZU.

Planning terugtreden bestuursleden

Het Vriendenbestuur is nog niet formeel teruggetreden. Als het RAZU-bestuur geen rol ziet voor de Vriendenstichting, dan wordt de stichting in januari 2024 opgeheven en worden de beschikbare gelden overgemaakt naar het RAZU. Als het bestuur wel een rol voor de Vriendenstichting ziet, zal één van de oorspronkelijke oprichters van de Vriendenstichting in januari toetreden tot het bestuur en de stichting slapend houden tot er nieuwe bestuursleden geworven zijn (maximaal 1 jaar).

Stand van zaken

- Op dit moment heeft de Vriendenstichting geen betalende donateurs, er zijn al enige jaren geen nieuwe fondsen of donateurs geworven.
- De Vriendenstichting heeft begin november '23 ca. €11.000,- in kas. De jaarrekening 2022 is gepubliceerd op de website van RAZU.
- De statuten zijn verouderd en moeten (al geruime tijd) herzien.
- De Vriendenstichting beschikt over een ANBI status.

Mogelijke scenario's

Vooruitkijkend zijn er vier mogelijke scenario's:

1. Geen rol voor de Vriendenstichting en dus opheffing van de Vriendenstichting
2. Een passieve rol
3. Een beperkt actieve rol
4. Een actieve (tot zeer actieve) rol.

Op de volgende pagina zijn de passieve, beperkt actieve en actieve rol uitgewerkt. De passieve rol kan direct door een nieuw Vriendenbestuur worden uitgevoerd, dit is een voortzetting van de minimale doelstelling van de Vriendenstichting.

Het scenario waarin de Vriendenstichting geen rol heeft en zichzelf opheft is niet uitgewerkt. Dit scenario vergt minimale inzet vanuit het RAZU. Nadeel van opheffen is dat de ANBI status verdwijnt en er geen stichting meer is om fondsen te werven. (NB. als overheidsorganisatie komt het RAZU bij veel fondsen niet in aanmerking voor subsidiering).

Planning en gewenste inzet bestuur RAZU

Indien het RAZU bestuur een voorkeur uitspreekt voor een doorstart van de Vriendenstichting (ongeacht intensiteit rol) dan wordt de RAZU bestuursleden gevraagd actief mee te denken over kandidaat bestuursleden en deze (na afstemming) te benaderen. De planning is als volgt:

Wanneer?	Wat?	Wie?
Januari – april	Denken over mogelijke kandidaat bestuursleden. Terugkoppeling (vertrouwelijk) in bestuursvergadering 5 april.	Bestuur RAZU
April - mei	Opstellen profielschets en opdracht nieuw Vriendenbestuur	Directeur RAZU
Juni	Vaststellen opdracht en profielschets Openstellen vacature bestuursleden	Bestuur
September - oktober	Gesprekken met mogelijke kandidaten	Directeur RAZU, eventueel met bestuurslid RAZU
November - december	Nieuw Vriendenbestuur van start	

Overzicht toekomstvarianten

	Passieve Vriendenstichting	Beperkt actieve Vriendenstichting	Actieve tot Zeer Actieve Vriendenstichting
Kenmerk	Een passieve vriendenstichting beheert het fonds en ondersteunt het RAZU vanuit dit Fonds bij de aanschaf van bijzondere aanvullingen op de collectie en het bieden van een Geschiedenislokaal met RAZU bronnen aan scholen in de regio.	Een beperkt actieve Vriendenstichting beheert het fonds en ondersteunt het RAZU vanuit dit Fonds; werft donateurs en organiseert 1 activiteit per jaar voor donateurs; en stimuleert het gebruik van de collecties van het RAZU door het uitreiken van een 3-jaarlijkse prijs voor de beste historische publicatie waarbij gebruik is gemaakt van bronnen van het RAZU.	Een actieve vriendenstichting is ambassadeur namens het RAZU in de regio (legt en onderhoudt contacten personen en organisaties en verbindt deze met het RAZU); versterkt de collectie van het RAZU (verwerft bijzondere stukken, legt contacten met particuliere archiefvormers en het geeft opdrachten aan regionale fotografen) en stimuleert de bekendheid van de collectie en het regionaal verleden (via publieksgerichte activiteiten en het genereren van aandacht hiervoor).
Steunfunctie	Financiële steun aan RAZU <ul style="list-style-type: none"> Koopt, op verzoek van RAZU, bijzondere stukken aan die een aanvulling zijn op de collectie van RAZU en schenkt deze aan RAZU. Financiert de structurele kosten van het Geschiedenislokaal Zuid-Utrecht van het RAZU 	Financiële steun aan RAZU <ul style="list-style-type: none"> Koopt, op verzoek van RAZU, bijzondere stukken aan die een aanvulling zijn op de collectie van RAZU en schenkt deze aan RAZU. Financiert de structurele kosten van het Geschiedenislokaal Zuid-Utrecht van het RAZU 	Financiële steun aan RAZU <ul style="list-style-type: none"> Koopt, op verzoek van RAZU, bijzondere stukken aan die een aanvulling zijn op de collectie van RAZU en schenkt deze aan RAZU. Zoekt actief naar bijzondere stukken die een aanvulling zijn op de collectie van RAZU en RAZU, koopt deze en schenkt deze aan RAZU. Financiert de structurele kosten van het Geschiedenislokaal Zuid-Utrecht van het RAZU Ondersteunt, indien nodig, publieksgerichte activiteiten die het RAZU organiseert met extra budget.
Platform functie	Bevorderen bekendheid RAZU en collecties <ul style="list-style-type: none"> Geen activiteiten 	Bevorderen bekendheid RAZU en collecties: <ul style="list-style-type: none"> Om het gebruik van de bronnen te stimuleren stelt een beperkt actieve Vriendenstichting een 3-jaarlijkse prijs in voor de beste historische publicatie (schriftelijk, podcast, etc) waarbij gebruik is gemaakt van bronnen van het RAZU. Voor Vrienden van het RAZU (donateurs Vriendenstichting en vrijwilligers RAZU) organiseert een beperkt actieve Vriendenstichting jaarlijks een 'Vriendenlezing' of 'Vriendenactiviteit'. Verzorgt de PR rondom beide activiteiten. 	Bevorderen bekendheid RAZU en collecties, versterken collectie <ul style="list-style-type: none"> Om het gebruik van de bronnen te stimuleren stelt een actieve Vriendenstichting een 3-jaarlijkse prijs in voor de beste historische publicatie (schriftelijk, podcast, etc) waarbij gebruik is gemaakt van bronnen van het RAZU. Om de bekendheid van de collectie en het regionaal verleden te vergroten doet een actieve Vriendenstichting voorstellen voor publieksgerichte activiteiten (tentoonstellingen, lezingen, rondleidingen), zoekt eventuele samenwerkingspartners in de regi, ondersteunt de organisatie hiervan en brengt de activiteiten via eigen netwerken actief onder de aandacht van personen en organisaties in de regio. Om de bekendheid van het RAZU, het gebruik van de bronnen en de meerwaarde van de publieksgerichte activiteiten te vergroten onderhoudt een zeer actieve Vriendenstichting, in goed overleg met het RAZU, contacten met regionale historische verenigingen, lokale media en anderen. Om de collectie van het RAZU te versterken met relevant, actueel en rechtenvrij beeldmateriaal geeft een actieve Vriendenstichting incidenteel een opdracht (bijvoorbeeld passend bij een hotspot) aan regionale fotografen (amateur of professioneel). Om de collectie van het RAZU te versterken met relevante, actuele archieven legt een zeer actieve Vriendenstichting contact met particuliere archiefvormers (bedrijven, stichtingen, verenigingen) in de regio en adviseert hen over het overdragen van hun archieven of collectie naar het RAZU.

	Passieve Vriendenstichting	Beperkt actieve Vriendenstichting	Actieve tot Zeer Actieve Vriendenstichting
			<ul style="list-style-type: none"> Voor Vrienden van het RAZU (donateurs Vriendenstichting en vrijwilligers RAZU) en partners in het Netwerk organiseert een actieve Vriendenstichting jaarlijks tenminste een 'Vriendenlezing' of 'Vriendenactiviteit'. Verzorgt de PR rondom de eigen activiteiten.
Groeimodel	Financiële steunfunctie is bestaande taak die direct uitgevoerd kan worden. Geen verdere ontwikkeling van de Vriendenstichting.	<p>Financiële steunfunctie is bestaande taak die direct uitgevoerd kan worden.</p> <p>Werving van donateurs (personen) en het 'boeien, binden, behouden' van donateurs moet worden opgezet.</p> <p>De 3-jaarlijkse prijs moet worden opgezet.</p> <p>Doorlooptijd: 2 jaar.</p>	<p>Financiële steunfunctie wordt in overleg met het RAZU (op basis van wensen van het RAZU ten aanzien van financiële ondersteuning publieksgerichte activiteiten) doorontwikkeld.</p> <p>Werving van donateurs (personen, instellingen) en het 'boeien, binden en behouden' van donateurs moet worden opgezet.</p> <p>Werving van aanvullende fondsen moet worden opgezet.</p> <p>Netwerk van de Vriendenstichting (historische verenigingen, musea, lokale media, fondsen, regionale fotografen en andere 'makers') moet worden opgebouwd en onderhouden.</p> <p>De 3-jaarlijkse prijs moet worden opgezet.</p> <p>Doorlooptijd: 4 jaar</p>
Omvang bestuur	3 bestuursleden (voorzitter, penningmeester, secretaris)	4 bestuursleden (voorzitter, penningmeester, secretaris en algemeen)	Minimaal 4 maximaal 6 bestuursleden.
Kwaliteiten bestuursleden	Betrokkenheid bij het RAZU.	<p>Betrokkenheid bij het RAZU.</p> <p>Bereidheid om de handen uit de mouwen te steken.</p> <p>Belangstelling voor / kennis van de regio en het regionale verleden.</p> <p>Daarnaast:</p> <ul style="list-style-type: none"> Beschikt over een netwerk waaruit de jury van de prijs samengesteld kan worden. Bereid om actief donateurs te gaan werven en uit te denken wat de Vriendenstichting deze donateurs kan bieden. Bereidheid om de activiteiten van de Vriendenstichting actief uit te dragen (PR). 	<p>Betrokkenheid bij het RAZU.</p> <p>Bereidheid om de handen uit de mouwen te steken.</p> <p>Belangstelling voor / kennis van de regio en het regionale verleden.</p> <p>Netwerk in de regio.</p> <p>Daarnaast:</p> <ul style="list-style-type: none"> Ervaring met het werven van donateurs en Fondsen en de bereidheid deze ervaring in te zetten voor de versterking van het Fonds van de Vriendenstichting. Bereidheid om de activiteiten van de Vriendenstichting en het RAZU actief uit te dragen (PR).
Fonds	<p>Bestuur beheert fonds</p> <ul style="list-style-type: none"> Huidige budget (nu €11.000) is voor meerdere jaren voldoende. Vriendenstichting werft geen nieuwe donateurs of subsidies. 	<p>Bestuur beheert fonds en werft indien nodig extra fondsen</p> <ul style="list-style-type: none"> Huidige budget (nu €11.000) is voldoende voor aanschaf bijzondere stukken en één, maximaal twee keer prijsuitreiking (afhankelijk van hoogte van de prijs). Om uitputting van fonds te beperken werft een beperkt actieve Vriendenstichting donateurs (personen) en bij meerjarig succesvolle prijsuitreiking ook aanvullende subsidies. 	<p>Bestuur versterkt fonds</p> <ul style="list-style-type: none"> Om het RAZU langdurig en actief financieel te kunnen ondersteunen en de bekendheid van het RAZU en de collectie te vergroten werft een actieve Vriendenstichting donateurs (personen en bedrijven) en subsidies.
Ondersteuning door RAZU incidenteel	<p>Tijdens doorstart Vriendenstichting</p> <ul style="list-style-type: none"> Werven bestuursleden (directeur en Bestuur RAZU) Ondersteunen bij actualiseren statuten (uitbesteden) Actualiseren website (RAZU) 	<p>Tijdens doorstart Vriendenstichting</p> <ul style="list-style-type: none"> Werven bestuursleden (directeur en Bestuur RAZU) Ondersteunen bij actualiseren statuten (uitbesteden) Actualiseren website (RAZU) 	<p>Tijdens doorstart Vriendenstichting</p> <ul style="list-style-type: none"> Werven bestuursleden (directeur en Bestuur RAZU) Ondersteunen bij actualiseren statuten (uitbesteden) Actualiseren website (RAZU)

	Passieve Vriendenstichting	Beperkt actieve Vriendenstichting	Actieve tot Zeer Actieve Vriendenstichting
Ondersteuning door RAZU structureel	<p>Reguliere ondersteuning is minimaal</p> <ul style="list-style-type: none"> Faciliteren 1-2 vergaderingen per jaar. Plaatsen jaarrekening op website RAZU 	<p>Reguliere ondersteuning is beperkt, met piek 1 keer per 3 jaar</p> <ul style="list-style-type: none"> Faciliteren 3-4 vergaderingen per jaar. Plaatsen berichten op website RAZU <ul style="list-style-type: none"> Administratie donateurs* Ondersteuning bij incidentele fondsenwerving* <ul style="list-style-type: none"> Organisatie jaarlijkse ‘Vriendenlezing’** Opzetten 3-jaarlijkse ‘Prijs’, werven jury, PR, etc.** <p>* hiervoor heeft RAZU geen capaciteit beschikbaar.</p> <p>** RAZU heeft 0,5 Fte beschikbaar voor publieksgerichte activiteiten. Door meer activiteiten samen met de Vriendenstichting uit te voeren blijft er minder capaciteit beschikbaar voor de educatieve en andere publieksgerichte activiteiten genoemd in het beleidsplan</p>	<p>Reguliere ondersteuning is aanzienlijk tot fors</p> <ul style="list-style-type: none"> Faciliteren 4-6 vergaderingen per jaar. Plaatsen berichten op website RAZU <ul style="list-style-type: none"> Administratie donateurs* Ondersteuning bij structurele fondsenwerving* Financiële administratie* (optie via financieel dienstverlener van het RAZU) Ondersteunen bij de opdrachtverlening aan fotografen.* <ul style="list-style-type: none"> Organisatie ‘Vriendenlezing’ en andere activiteiten voor donateurs** Gezamenlijk organiseren publieksgerichte activiteiten** Opzetten ‘Prijs’, werven jury, PR, etc.** <p>* hiervoor heeft RAZU geen capaciteit beschikbaar.</p> <p>** RAZU heeft 0,5 Fte beschikbaar voor publieksgerichte activiteiten. Door meer activiteiten samen met de Vriendenstichting uit te voeren blijft er minder capaciteit beschikbaar voor de educatieve en publieksgerichte activiteiten genoemd in het beleidsplan.</p>
Risico’s	Er zijn geen bestuursleden te vinden binnen 8 maanden.	<p>Er zijn geen geschikte bestuursleden te vinden binnen 8 maanden.</p> <p>Bestuursleden willen meer/minder/andere activiteiten dan hierboven genoemd.</p>	<p>Er zijn geen geschikte bestuursleden te vinden binnen 8 maanden.</p> <p>Bestuursleden willen meer/minder/andere activiteiten dan hierboven genoemd.</p> <p>Ondanks hard werken van bestuursleden en RAZU lukt het niet om voldoende donateurs en fondsen te werven. Daardoor kan de Vriendenstichting de steunfunctie en een deel van de platform functie niet voldoende invullen.</p> <p>Personen en organisaties in de regio voelen zich verbonden met de Vriendenstichting, niet met het RAZU.</p> <p>Vriendenstichting vraagt meer capaciteit van het RAZU dan beschikbaar.</p>
Kansen	<p>In geval van een calamiteit (mocht dit nog een keer voorkomen) kan de Vriendenstichting opschalen en fondsen werven, de ANBI status blijft behouden.</p> <p>Er blijft een fonds waar het RAZU beroep op kan doen.</p>	<p>In geval van een calamiteit (mocht dit nog een keer voorkomen) kan de Vriendenstichting opschalen en fondsen werven, de ANBI status blijft behouden.</p> <p>Er blijft een fonds waar het RAZU beroep op kan doen.</p> <p>De bekendheid van het RAZU in de regio en bij onderzoekers (binnen & buiten de regio) stijgt door de 3-jaarlijkse prijs.</p>	<p>In geval van een calamiteit (mocht dit nog een keer voorkomen) kan de Vriendenstichting fondsen werven, de ANBI status blijft behouden.</p> <p>Er blijft een fonds waar het RAZU beroep op kan doen.</p> <p>De bekendheid van het RAZU en de collecties van het RAZU in de regio stijgt.</p> <p>De collectie wordt een betere afspiegeling van de regio, door de aanvulling met nieuw en relevant materiaal (waardoor deze personen en organisaties zich bovendien ook verbinden aan het RAZU).</p>